

نقش واسطه‌ای رضایت زناشویی زنان در رابطه سبک‌های دل‌بستگی و کیفیت روابط جنسی

زهرا عمادی^۱ و نادره سهرابی^{۲*}

پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۰۶/۲۹

اصلاح مقاله: ۱۳۹۹/۰۶/۲۲

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۲/۲۸

چکیده

این پژوهش با هدف تبیین نقش واسطه‌ای رضایت زناشویی در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی و کیفیت روابط جنسی زنان انجام گرفت. پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه زنان متأهل دانشگاه آزاد مرودشت تشکیل دادند که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. از بین جامعه آماری ۱۵۰ نفر از دانشجویان زن متأهل به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های رضایت زناشویی اینریچ، سبک‌های دل‌بستگی هازن و شیور و کیفیت روابط جنسی سامانی استفاده شد. بعد از جمع‌آوری و استخراج داده‌ها، نمرات شرکت‌کنندگان با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که رضایت زناشویی نقش واسطه‌ای معناداری در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی و کیفیت روابط جنسی دارد. همچنین نتایج نشان داد بین رضایت زناشویی با کیفیت رابطه جنسی رابطه مستقیم معناداری وجود دارد. بین سبک دل‌بستگی ایمن با کیفیت رابطه جنسی رابطه مستقیم معناداری وجود دارد و بین سبک دل‌بستگی اجتنابی و دوسوگرا با کیفیت رابطه جنسی رابطه غیرمستقیم معناداری وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: رضایت زناشویی، سبک‌های دل‌بستگی، کیفیت روابط جنسی

۱. کارشناسی ارشد گروه روانشناسی، واحد مرودشت، آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

۲. نویسنده مسئول: استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد مرودشت دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

مقدمه

خانواده یکی از ارکان مهم جامعه در کل تاریخ بشر و در همه ممالک بوده و هست، تا جایی که این عنصر مهم، در پیشبرد و بقاء جامعه، نقشی اساسی بازی می‌کند و این در حالی است که عامل شکل‌گیری خانواده و سنگ زیر بنای آن ازدواج است.

ازدواج مقدمه تشکیل خانواده است و به عنوان عالی‌ترین رسم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی و امنیتی افراد بزرگ سال، همواره مورد تأیید بوده است. علیرغم اینکه ازدواج رضایت بخش، یکی از عوامل مهم بهداشت روانی جامعه بشمار می‌رود، ولی چنانچه ازدواج و زندگی خانوادگی، شرایط نامساعدی برای ارضاء نیازهای روانی زوجین ایجاد کند، نه تنها بهداشت روانی تحقق نمی‌یابد، بلکه اثرات منفی و گاهی جبران‌ناپذیر به جا می‌گذارد که اختلافات عصبی، افسردگی و خودکشی از پیامدهای آن می‌باشد (شاهی، غفاری و قاسمی، ۱۳۹۱).

رضایت از زندگی زناشویی به منزله رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به مفهوم رضایت از زندگی بوده و در نتیجه موجب تسهیل در امر رشد و تعالی و پیشرفت‌های مادی و معنوی جامعه خواهد بود (تیلور^۱، ۲۰۰۶). از این رو بررسی رضایت مندی زناشویی و عواملی که دوام و بقای پیوندهای زناشویی را باعث می‌شود از ارزش به‌سزایی برخوردار است. به همین ترتیب شناخت انواع روش‌های آموزش کارآمد جهت افزایش رضایتمندی زناشویی می‌تواند گامی مهم در جهت توانمند سازی خانواده باشد. رضایت زناشویی به عنوان میزان ادراک زوج از اینکه شریک شان نیازها و تمایلات آن‌ها را برآورده می‌کند تعریف می‌شود (پلیگی^۲، ۲۰۱۲).

رضایت زناشویی متغیری رایج در مطالعات آماری و شاخص تعیین‌کننده میزان سلامتی زوجین می‌باشد (براگ و

تری^۳، ۲۰۱۰). رضایت زناشویی وضعیتی است که در آن زوجین در بیشتر مواقع احساس خوشبختی و رضایت از یکدیگر دارند. رضایت در زندگی زناشویی از طریق علائق متقابل، مراقبت از یکدیگر، پذیرش، درک یکدیگر و ارضای نیازها ایجاد می‌شود (خسروی، نشاط دوست، مولوی و کلانتری، ۱۳۹۰). دینر، ایمونس، لارسن، گریفین^۴ (۲۰۰۰) رضایت زناشویی را به عنوان قضاوت شخصی از سعادت و بهروزی تعریف کرده‌اند. مفهوم رضایت به عنوان یک تجربه درونی است که حضور مثبت هیجانها و نبود احساسات منفی را در بر می‌گیرد. افرادی که رضایت بالایی از رابطه جنسی با همسر دارند به طور قابل ملاحظه‌ای کیفیت زندگی بهتری را نسبت به آن‌هایی که رضایت جنسی ندارند، گزارش می‌کنند. همچنین افرادی که رضایت بالایی از رابطه جنسی با همسر دارند، عشق و علاقه زیادی نسبت به همسر گزارش می‌کنند (عیسی نژاد، احمدی و اعتمادی، ۱۳۸۹).

به عقیده یانگ^۵ و همکاران (۲۰۰۰)، میزان خرسندی از روابط جنسی و توانایی فرد در ایجاد لذت دو طرفه را رضایت جنسی می‌نامند. رابطه جنسی هم به لحاظ عاطفی و هم به لحاظ جسمی عاملی قوی و تعیین‌کننده در زندگی زناشویی است (لومان^۶، کاکنون^۷، مسشل^۸ و میشلز^۹، ۲۰۰۸) هر چند انسان‌ها در طول زندگی خود و در تمام اعصار تمایلات جنسی را تجربه کرده‌اند ولی تجربه جنسی امری شخصی و خصوصی است و افراد تفکرات و احساسات منحصر به فرد خود را در این زمینه دارند (مستر^{۱۰}، جانسون^{۱۱} و کلوندی^{۱۲}، ۲۰۰۸). رفتار جنسی ترکیبی از مفاهیم، نگرش‌ها، تجربه‌ها، فعالیت‌ها، احساسات و اندیشه‌های همراه است (خمسه‌ای، ۱۳۸۵). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که کیفیت پایین و نامطلوب رابطه جنسی در زندگی زناشویی با کاهش رضایت زناشویی

Gagnon .^۷
Michael .^۸
. Michaels^۹
Masters .^{۱۰}
Johnson .^{۱۱}
. Kolodny^{۱۲}

. Taylor^۱
. Pelege^۲
Briggs , Terry.^۳
. Diener, Emmons, Larsen & Griffin^۴
.Young^۵
. Laumann .^۶

دوسوگرا به طور معناداری دچار کمبود رضایت، صمیمیت، لذت و برانگیختگی جنسی اند (بیرنباوم^۷، ۲۰۰۷) و افراد با سبک دلبستگی ایمن با احتمال بیشتری از رابطه جنسی لذت می‌برند (تریسی، شاور، آلینیو و کوپر^۸، ۲۰۰۳).

بر این اساس، در یک ازدواج سالم، از یک سو احساس رضایت همه جانبه از زندگی زناشویی سبب افزایش میل و انگیزش جنسی و همچنین صمیمیت عاطفی میان زوجین می‌شود و از سوی دیگر وجود رابطه جنسی مطلوب که سبب تأمین رضایت طرفین شود، عامل مهمی در موفقیت و پایداری کانون خانواده است، چرا که روابط جنسی سالم شکل دهنده بخشی مهم از ادراکات زوجین نسبت به یکدیگر و احساس رضایت زناشویی و تمایل به تداوم ازدواج است (کرسینی^۹، ۱۹۵۳). نارضایتی از زندگی زناشویی در زندگی مشترک سبب بازداری و سرکوب احساسات جنسی خواهد شد و باعث می‌شود افراد به شیوه‌های اجتنابی با مسائل جنسی برخورد کنند. سبک‌های اجتنابی این افراد فرصت‌های معمول آموزش مسائل جنسی را در مراحل مختلف زندگی از آن‌ها سلب می‌کند و این مشکل ارتباطی را تقویت می‌کند (تیمورپور، ۱۳۸۹). از یک سو، ارزش تکاملی انسجام دلبستگی و از سوی دیگر پیوستگی ازدواج و رضایت زناشویی به صورتی بنیادین دلبستگی و رضایت زناشویی را به هم مرتبط می‌سازد. لیکن علیرغم تحقیقات انجام شده، تحقیقی که به بررسی ارتباط سه متغیر سبک‌های دلبستگی و کیفیت روابط جنسی با نقش واسطه‌گری رضایت زناشویی انجام نشده است. بنابراین تحقیق حاضر با هدف رفع کمبودهای تحقیقاتی گذشته بدنال پاسخ‌گویی به این سؤال می‌باشد که آیا رضایت زناشویی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و کیفیت روابط جنسی نقش واسطه‌گری معناداری در دانشجویان زن متاهل دانشگاه آزاد مرودشت ایفا می‌کند؟

در ارتباط مستقیم است (ادوارد^۱ و بوت^۲، ۲۰۰۶). از این رو طبیعتاً، بررسی و شناخت عوامل و موارد مرتبط و تاثیرگذار دیگر که بر سطح کیفیت این رابطه بین زوجین اثر می‌گذارند، نیز امری لازم در جهت ارتقای کیفیت رابطه جنسی می‌باشد. به نظر می‌رسد یکی از عوامل اصلی که می‌تواند بر میزان رضایتمندی زناشویی و کیفیت روابط جنسی نقش داشته باشد سبک‌های دلبستگی است. هازن^۳ از نظریه سبک‌های دل بستگی برای توجیه و تبیین روابط اجتماعی، عاشقانه و جنسی در دوران نوجوانی و بزرگسالی استفاده کرد. از نظر او، سبک‌های دل بستگی بازنمای ذهنی از خود و دیگران را انعکاس می‌دهند. الگوی دل بستگی افراد به جهت گیری‌های مختلف در ارتباطات نزدیک منجر می‌شود و به منزله ابعاد شخصیتی ثابت در نظر گرفته می‌شود که نه فقط در کودکی بلکه در بزرگسالی هم نقشی بسیار اساسی در برقراری ارتباط با دیگران دارد (مظاهری، ۱۳۸۹). برنینگ و بریت^۴ (۲۰۱۳) معتقدند، تعامل‌های اولیه کودک با مراقب و نوع دلبستگی، منجر به راهبردهای متفاوت در تنظیم هیجانی روابط بعدی می‌شود. توانایی فرد در تنظیم هیجانی، رشد فراخود، ایجاد همدلی و روابط عاشقانه مناسب همه مستلزم داشتن یک دلبستگی ایمن است. زوجینی که رابطه دلبستگی ایمن دارند، از نظر هیجانی خود را بیان می‌کنند، درک بهتری از هیجان‌ها دارند و به عبارتی هوش هیجانی بالاتری دارند و در مقایسه با زوجین نایمن، در تنظیم هیجان دارای توانایی بیشتری هستند (سروف، اگلند، کارسون، کالینز^۵، ۲۰۰۵).

این در حالی است که به نظر می‌رسد نگرش، امیال، و درک شریک جنسی در ارتباطات جنسی می‌تواند ارتباط نزدیکی با شاخص‌های دل بستگی داشته باشد (عیدی خطیبی، ۱۳۸۳؛ دمپستر^۶، ۲۰۰۷). به طوری که یافته‌های تحقیقاتی نشان داده است، افراد با سبک دل بستگی نایمن اجتنابی دچار نقص در صمیمیت جنسی اند و افراد با سبک دل بستگی نایمن

^۱ Dempster

^۷ Birnbaum

^۸ Tracy, Shaver, Albino & Cooper

^۹ Corsini

^۱ Edward

^۲ Booth

^۳ Hazan

^۴ Brenning & Braet

^۵ Sroufe, Egeland, Carson & Collins

روش پژوهش

جامعه آماری و نمونه‌های پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش جزء تحقیقات توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را تمامی دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد مرودشت در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ تشکیل داده‌اند. نمونه پژوهش حاضر را ۱۵۰ نفر از دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت تشکیل داده‌اند، که برای انتخاب گروه نمونه از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. پس از گردآوری پرسشنامه‌ها و استخراج نتایج، کلیه اطلاعات و داده‌های بدست آمده عملیات آماری و استخراج نهایی با استفاده از برنامه SPSS ویرایش ۲۰ انجام شد. سطح معنی داری برای همه فرضیه‌ها آلفای ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است. بنابراین تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی ارائه شد. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری این پژوهش با بکارگیری آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفت که در سطح توصیفی از شاخص‌هایی نظیر: فراوانی، میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمرات و در سطح استنباطی نیز از شاخص تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی و تحلیل مسیر استفاده شد.

ابزار پژوهش

۱- پرسشنامه رضایت زناشویی اینریچ (۲۰۰۰). فرم اصلی این پرسشنامه از ۱۱۵ سؤال بسته و ۱۲ خرده - مقیاس تشکیل شده است که به جز مقیاس اول آن که ۵ سؤال دارد، بقیه مقیاس‌ها شامل ۱۰ سؤال است. پاسخ به سؤالات به صورت ۵ گزینه‌ای (کاملاً موافق - موافق - نه موافق و نه مخالف - مخالف - کاملاً مخالف) است. اولسون ۱۵ (۱۹۸۳) از این پرسشنامه برای بررسی رضایت زناشویی استفاده نموده و معتقد است که هر یک از موضوع‌های این پرسشنامه در ارتباط با یکی از زمینه‌های مهم است. ارزیابی این زمینه‌ها در درون یک رابطه زناشویی می‌تواند مشکلات بالقوه زوج‌ها را بیان کند، یا می‌تواند زمینه‌های نیرومندی و تقویت آن‌ها را مشخص کند. فرم اصلی با توجه به زیاد بودن سؤال‌های پرسشنامه موجب خستگی بیش از اندازه آزمودنی‌ها می‌شد،

بنابراین سلیمان-نژاد (۱۳۷۳) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی تفکر غیرمنطقی در نارضایتی زناشویی" فرم کوتاهی از این پرسشنامه تهیه کرد که دارای ۴۷ سؤال است. نمره بالا در این پرسشنامه نشانه رضایت و نمره پایین نشانه نارضایتی از رابطه زناشویی است. در این پرسشنامه سوالات ۳، ۵، ۶، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۲، ۳۳، ۳۴ به صورت معکوس نمره-گذاری می‌شوند. به عبارت دیگر، در این سؤالات به گزینه‌ی کاملاً موافقم نمره ۱ و به گزینه کاملاً مخالفم نمره ۵ داده می‌شود. اولسون و همکاران (۱۹۸۳) پایایی پرسشنامه را با روش ضریب آلفا ۰/۹۵ گزارش کردند. ضریب آلفای خرده مقیاس‌های اینریچ در چندین تحقیق متفاوت از ۰/۸۶ (برای نقش‌های مساوات-طلبی تا ۰/۸۸) برای (رضایت زناشویی با میانگین) ۰/۷۹ بوده است. اعتبار بازآزمایی پرسشنامه در فاصله ۴ هفته بین ۷۰٪ برای فعالیت‌های اوقات فراغت تا ۰/۹۲ برای (روابط جنسی و تحریف آرمانی) با ۰/۸۶ بوده است. در این پژوهش ضریب پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد.

۲- پرسشنامه سبک‌های دلبستگی هازن و شیور

(AAQ). این پرسشنامه نیز اولین بار توسط این هازن و شیور در سال ۱۹۸۷ ساخته شد که یک مقیاس خود گزارش دهی است. این پرسشنامه دارای ۱۵ گویه است که به هر یک از سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی، و دوسوگرا پنج گویه تعلق می‌گیرد. نمره گذاری آن در مقیاس لیکرت از "هرگز" (نمره ۱) تا "تقریباً همیشه" (نمره ۵) صورت می‌گیرد. نمره‌های خرده مقیاس‌های دلبستگی از طریق محاسبه میانگین نمرات پنج سؤال هر خرده مقیاس به دست می‌آیند. بدین صورت که برای تعیین سبک دلبستگی هر فرد، ارزش‌های عددی گویه‌های مرتبط با هر سطح، با یکدیگر جمع و بر ۵ تقسیم می‌شود. سؤالهای ۱۴، ۱۱، ۹، ۵، ۱، ۱۳ سبک دلبستگی ایمن، سؤالهای ۱۰، ۶، ۲، ۱۲، ۱۴، ۱۱، ۹، ۵، ۱ سبک دلبستگی اجتنابی، سؤالهای ۱۵، ۸، ۷، ۴، ۳ سبک دلبستگی دوسوگرا را تعیین می‌کند. حداقل و حداکثر نمره آزمودنی در زیرمقیاس‌های آزمون به ترتیب ۵ و ۲۵ خواهد بود. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه در پژوهش نریمانی، یوسفی و کاظمی (۱۳۹۱) توسط متخصصان مورد تایید قرار

برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ بدست آمد و برای زیر مقیاس های آن به شرح زیر میل ۰/۷۴، اجازه ۰/۷۸ و رضایت ۰/۹۵ می باشد (سامانی، ۱۳۹۱). همچنین به دلیل همبستگی بالا بین ابعاد این مقیاس که به ترتیب بیشترین کیفیت رابطه در آن تمایل به رابطه جنسی و کمترین آن اجازه به رابطه جنسی می باشد، با نمره کل می باشد در نظر گرفته شد. در طی یک بررسی روایی صوری و محتوایی پرسشنامه کیفیت روابط جنسی توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و همچنین ضریب آلفای کرونباخ آن با ۰/۸۹ مورد تأیید قرار گرفت (سهرابی، سامانی و جاهدپری، ۱۳۹۳).

روش اجرای پژوهش. ابتدا با بیان هدف این پژوهش مجوزهای لازم از دانشگاه آزاد مرودشت اخذ گردید. پس از برقراری ارتباط و کاهش حساسیت آزمودنی ها راجع به پرسشنامه و دلایل انتخاب آن ها در نمونه توضیحات لازم از سوی محقق راجع به نحوه تکمیل پرسشنامه ارایه گردید و آزمودنی ها پرسشنامه ها را تکمیل نمودند. به آزمودنی ها اطمینان خاطر داده شد که پاسخ های آنان محرمانه باقی خواهد ماند. لذا از آن ها خواسته شد صادقانه پرسشنامه را تکمیل نمایند. از آزمودنی ها خواسته شد اگر در تکمیل پرسشنامه با ابهامی مواجه شدند از پژوهشگر بخواهند توضیح بیشتری بدهد. برای جمع آوری اطلاعات در پژوهش حاضر از پرسشنامه های رضایت زناشویی، کیفیت روابط جنسی و سبک های دلبستگی استفاده گردید. در نهایت داده های جمع آوری شده را با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته ها

در رابطه با ویژگی های جمعیت شناختی، از لحاظ سن، بیشترین فراوانی برای شرکت کنندگان با سن ۲۶ تا ۳۰ سال است. از لحاظ تحصیلات، بیشترین فراوانی برای شرکت کنندگان با مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد است. از لحاظ شغل، بیشترین فراوانی برای شرکت کنندگان با شغل آزاد است.

گرفت. ضرایب آلفای کرونباخ پرسش های زیرمقیاس های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا در مورد نمونه ۱۴۸۰ نفری شامل ۸۶۰ زن، ۶۲۰ مرد برای کل آزمودنی ها به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۴، ۰/۸۵، ۰/۸۶ و ۰/۸۳، ۰/۸۴ و برای مردان ۰/۸۴، ۰/۸۵، ۰/۸۶ محاسبه شد که نشانه همسانی درونی خوب مقیاس دلبستگی بزرگسال است. ضرایب همبستگی بین نمره های یک نمونه ۳۰۰ نفری از آزمودنی ها در دو نوبت با فاصله چهار هفته برای سنجش پایایی بازآزمایی در مورد سبک های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا برای کل آزمودنی ها به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۴ و ۰/۸۷ و برای زنان ۰/۸۶، ۰/۸۲، ۰/۸۵ و برای مردان ۰/۸۳، ۰/۸۸ محاسبه شد که نشانه پایایی بازآزمایی رضایت بخش مقیاس است (بشارت، ۱۳۸۰).

۳- پرسشنامه کیفیت روابط جنسی سامانی (۲۰۱۱). این پرسشنامه توسط سامانی در سال (۲۰۱۱) برای سنجش کیفیت روابط جنسی زناشویی ساخته شده است. این پرسشنامه یک مقیاس عمومی برای سنجش کیفیت اخلاقی روابط جنسی زوجین است. محتوای این پرسشنامه بر اساس مصاحبه های بالینی با زوج ها تعیین گردیده است و سه بعد اجازه به برقراری رابطه جنسی (۱، ۲، ۳، ۴)، رضایت از رابطه جنسی (۵، ۶، ۷، ۸)، تمایل به رابطه جنسی (۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲) را در ۱۲ گویه پنج گزینه ای (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) می سنجد هر بعد ۴ سوال را شامل می شود که البته برخی از سوالات به طور معکوس نمره گذاری می شود. برای روشن تر ساختن سازه های مقیاس، تحلیل مؤلفه های اصلی و تأثیر گذار اجرا شد. نتایج تجزیه و تحلیل، یک راه حل سه بخشی را نشان داد: ۱- اجازه برای (برقراری) رابطه جنسی ۲- ارضای جنسی و راه حل سوم تمایل جنسی است. این عوامل همبستگی مثبت و معناداری (قابل توجهی) با رضایت زناشویی و همبستگی منفی و معناداری با تعارضات زناشویی دارد (سامانی، ۱۳۹۱). نمره گذاری این پرسشنامه در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۵ صورت می گیرد. بدین منظور کاملاً مخالفم ۱ نمره و کاملاً موافقم ۵ نمره می گیرد. ضریب آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۹۲ روی نمونه ۱۰۰ نفری انجام شد که ضریب آلفای کرونباخ

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای رضایت زناشویی، دلبستگی و کیفیت روابط جنسی

انحراف استاندارد	میانگین	شاخص آماری مقیاس
۳۱/۵۶	۱۶۶/۲۲	نمره کل رضایت زناشویی
۳/۸۶	۱۸/۶۲	مسائل شخصیتی
۵/۱۶	۲۵/۴۳	ارتباط
۴/۷۹	۱۶/۵۹	حل تعارض
۴/۷۰	۱۷/۶۲	مدیریت مالی
۴/۲۴	۱۶/۶۵	فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت
۴/۲۹	۱۷/۸۲	روابط جنسی
۳/۴۸	۱۸/۱۶	خانواده و دوستان
۳/۶۵	۱۷/۸۰	فرزندان و فرزندپروری
۳/۶۲	۱۷/۵۱	جهت‌گیری مذهبی
۲/۳۷	۱۸/۲۶	سبک دلبستگی ایمن
۲/۲۷	۱۴/۴۲	سبک دلبستگی اجتنابی
۲/۴۰	۱۳/۰۱	سبک دلبستگی دوسوگرا
۶/۷۰	۳۲/۶۳	نمره کل کیفیت رابطه جنسی
۲/۶۳	۱۴/۰۹	اجازه به برقراری رابطه جنسی
۲/۵۹	۱۲/۸۹	رضایت از رضایت جنسی
۲/۱۷	۱۲/۸۰	تمایل به رابطه جنسی

(۲/۳۷)، سبک دلبستگی اجتنابی با میانگین و انحراف استاندارد (۲/۲۷) ۱۴/۴۲ و سبک دلبستگی دوسوگرا با میانگین و انحراف استاندارد (۲/۴۰) ۱۳/۰۱ است. میانگین و انحراف استاندارد نمره کل کیفیت رابطه جنسی نیز برابر با (۶/۷۰) ۳۲/۶۳ به دست آمد.

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که میانگین و انحراف استاندارد نمره کل رضایت زناشویی با ۱۶۶/۲۲ (۳۱/۵۶) است که کمترین نمره مربوط به خرده مقیاس حل تعارض با میانگین و انحراف استاندارد ۱۶/۵۹ (۴/۷۹) و بیشترین نمره مربوط به خرده مقیاس ارتباط با میانگین و انحراف استاندارد ۲۵/۴۳ (۵/۱۶) گزارش شده است. همچنین نمره سبک دلبستگی ایمن با میانگین و انحراف استاندارد ۱۸/۲۶

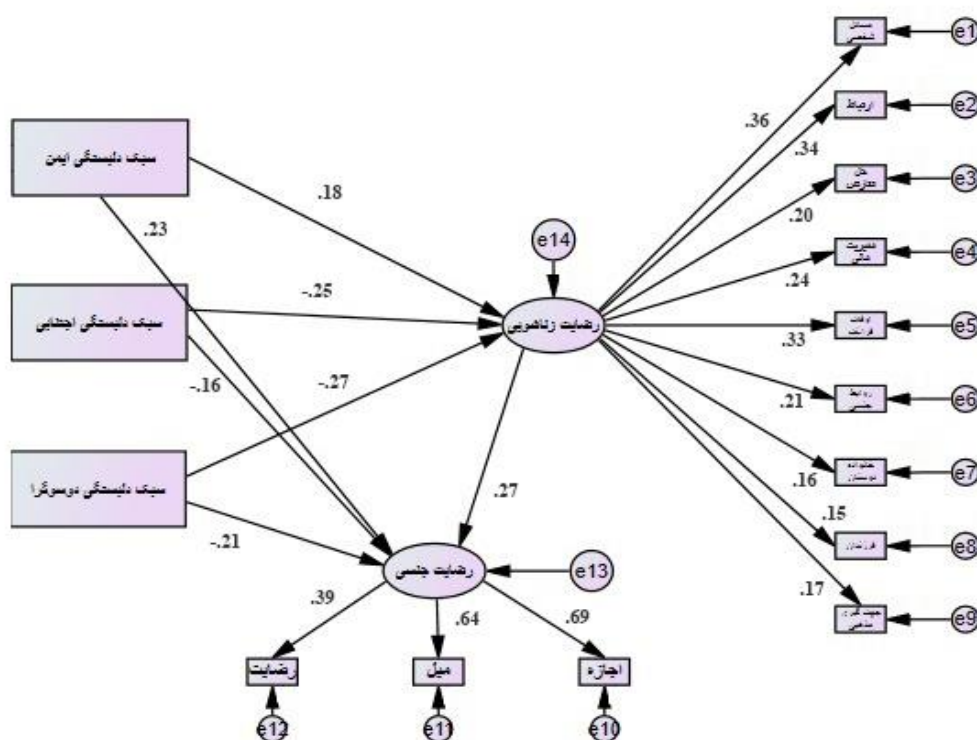
جدول ۲. ضرایب همبستگی بین رضایت زناشویی با سبک‌های دل‌بستگی و کیفیت روابط جنسی

م	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
۱	۱																
۲	۰/۳۳	۱															
۳	۰/۳۰	۰/۳۰	۱														
۴	۰/۱۹	۰/۴۴	۰/۳۴	۱													
۵	۰/۲۲	۰/۲۰	۰/۳۵	۰/۳۰	۱												
۶	۰/۳۰	۰/۳۱	۰/۲۸	۰/۲۸	۰/۳۵	۱											
۷	۰/۳۱	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۱										
۸	۰/۱۶	۰/۳۱	۰/۲۸	۰/۲۸	۰/۳۵	۰/۲۸	۰/۲۹	۱									
۹	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۱								
۱۰	۰/۱۵	۰/۱۹	۰/۱۹	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۱۸	۰/۱۸	۱							
۱۱	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱						
۱۲	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱					
۱۳	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱				
۱۴	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱			
۱۵	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱		
۱۶	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱	
۱۷	۰/۱۶	۰/۲۳	۰/۲۳	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۴۴	۰/۲۹	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱	۱

**	۱*	۱*	۱*	۱**	۳**	۱	۱
۲۲	/۷	/۶	/۶	۰/۹	۰/۴		۱
۰/	۰	۰	۰	-	-		
**	**	**	**	۵**	۱		۱
۳۱	۳۲	۲۴	۳۹	۰/۵			۲
۰/	۰/	۰/	۰/	-			
**	**	**	**	۱			۱
۲۰	۲۸	۲۷	۴۸				۳
۰/	۰/	۰/	۰/				
**	**	**	۱				۱
۳۳	۶۲	۶۷					۴
۰/	۰/	۰/					
**	**	۱					۱
۲۸	۵۲						۵
۰/	۰/						
**	۱						۱
۶۸							۶
۰/							
۱							۱
							۷

است. همچنین نتایج نشان داد که بین نمره کل رضایت زناشویی با خرده مقیاس اجازه به برقراری رابطه جنسی، رضایت از رابطه جنسی و تمایل به رابطه جنسی همبستگی مثبت معناداری برقرار است.

همانطور که در جدول فوق نتایج نشان داده بین نمره کل رضایت زناشویی با دلبستگی ایمن همبستگی مثبت و با دلبستگی اجتنابی و دلبستگی دوسوگرا همبستگی منفی معناداری برقرار است. همچنین بین نمره کل رضایت زناشویی با کیفیت روابط جنسی همبستگی مثبت معناداری برقرار

شکل ۱. مدل نهایی حالت استاندارد

جدول ۳. مقدار و معناداری ضرایب مسیر مدل اولیه مسیر پیشنهادی

معناداری مسیر	T مقدار	اثرات کل	اثرات غیر مستقیم	اثرات مستقیم	مسیرهای موجود در الگو	از روی
۰/۰۲۳	۲/۴۴	۰/۱۸	-	۰/۱۸	رضایت زناشویی	سبک دل بستگی ایمن
۰/۰۰۳	-۳/۵۸	-۰/۲۵	-	-۰/۲۵	رضایت زناشویی	سبک دل بستگی اجتنابی
۰/۰۰۲	-۳/۶۳	-۰/۲۷	-	-۰/۲۷	رضایت زناشویی	سبک دل بستگی دوسوگرا
۰/۰۰۱	۴/۴۰	۰/۴۱	۰/۲۳	۰/۱۸	کیفیت رابطه جنسی	سبک دل بستگی ایمن
۰/۰۰۲	-۳/۷۴	-۰/۳۵	-۰/۱۶	-۰/۱۹	کیفیت رابطه جنسی	سبک دل بستگی اجتنابی
۰/۰۰۱	-۳/۸۶	-۰/۳۸	-۰/۲۱	-۰/۱۷	کیفیت رابطه جنسی	سبک دل بستگی دوسوگرا
۰/۰۰۱	۳/۶۲	۰/۲۷	-	۰/۲۷	کیفیت رابطه جنسی	رضایت زناشویی

وجود دارد در نتیجه نتایج نشان داد رضایت زناشویی می‌تواند نقش واسطه‌ای بین سبک‌های دلبستگی با کیفی رابطه جنسی داشته باشد.

در ادامه به منظور بررسی فرضیه‌های غیر مستقیم برای آزمون روابط غیر مستقیم (میانجی) از آزمون بوت استراپ ماکرو و پریچر و هیز استفاده شد که نتایج آن در جدول زیر گزارش شده است.

نتایج مدل ضرایب مسیر نشان داد که بین سبک دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی، بین سبک دلبستگی اجتنابی با رضایت زناشویی و بین دلبستگی دوسوگرا با رضایت زناشویی رابطه مستقیم معناداری وجود دارد. همچنین رضایت زناشویی با کیفیت رابطه جنسی رابطه مستقیم معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که بین سبک دلبستگی اجتنابی و دوسوگرا با کیفیت رابطه جنسی رابطه غیرمستقیم معناداری

جدول ۴. نتایج آزمون بوت استراپ ماکرو و پریچر و هیز برای تمامی مسیرهای واسطه‌ای در مدل اولیه

متغیر مستقل	متغیر میانجی	متغیر داده‌ها	بوت	سوگیری	خطای	فاصله اطمینان ۹۵٪
دلبستگی ایمن	رضایت زناشویی	کیفیت رابطه جنسی	استراپ	۰/۰۰۰۰۱	معیار	حد پایین ۰/۰۱۲ حد بالا ۰/۰۴۱
دلبستگی اجتنابی	رضایت زناشویی	کیفیت رابطه جنسی	۰/۱۴۴	۰/۰۰۰۰۴	۰/۰۲	۰/۰۲۳ ۰/۰۴۵
دلبستگی دوسوگرا	رضایت زناشویی	کیفیت رابطه جنسی	۰/۱۴۶	۰/۰۰۰۰۳	۰/۰۲	۰/۰۳۳ ۰/۰۶۲

برای فاصله اطمینان ۹۵ و تعداد نمونه‌گیری مجدد بوت استراپ ۵۰۰۰ است. با توجه به این که صفر بیرون از فاصله اطمینان (حدبالا و حدپایین) قرار می‌گیرد، این روابط میانجی گر معنادار است؛ به این ترتیب فرضیه‌های مربوط به مسیرهای غیر مستقیم (واسطه‌ای) تایید شدند.

در جدول فوق برای معناداری روابط واسطه‌ای از بوت استراپ استفاده شد. جدول فوق نتایج به دست آمده از بوت استراپ در برنامه ماکرو پریچر و هیز را برای تمامی مسیرهای غیر مستقیم (واسطه‌ای) نشان می‌دهد. مندرجات جدول فوق حاکی از معناداری مسیرهای واسطه‌ای است. سطح اطمینان

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل

RMSEA	GFI	AGFI	IFI	NFI	CFI	X ² /df	X ²
۰/۰۷۸	۰/۹۹	۰/۹۵	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۹۷	۱/۵۵	۷۵/۵۲

خطا (RMSEA) برابر با ۰/۰۷۸ به دست آمده و کمتر از میزان ۰/۰۸ است و این شاخص نیز بیانگر برازش خوب مدل است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش واسطه‌ای رضایت زناشویی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و کیفیت روابط

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر ۰/۹۹، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته (CFI) برابر ۰/۹۷ به دست آمده است. اندازه‌ی شاخص‌های حاصل از بررسی برازش مدل ساختاری حاکی از برازش مدل خوب است. تقریب ریشه میانگین مجذور

بین رضایت زناشویی و رضایت جنسی رابطه معناداری وجود دارد.

در زمینه رابطه سبک‌های دلبستگی و کیفیت روابط جنسی چند تبیین وجود دارد:

اعتماد به خود و دیگران، به عنوان یکی از مبانی درون روانی فردی که دارای سبک دلبستگی ایمن است، وی را در جلب کمک و مساعدت دیگران یاری می‌رساند و زمینه برون روانی و اجتماعی یک ارتباط سالم را فراهم می‌کند. در زندگی زناشویی نیز، این افراد با ایجاد ارتباط سالم و بهنجار با همسر خود شرایط رضایتمند و همراه با شادی و کیفیت روابط جنسی را فراهم می‌سازند.

درک مثبت و حمایت اجتماعی، دو مشخصه دیگر افراد ایمن است که می‌توانند یافته‌های پیش گفته را تبیین کنند. درک مثبت همسران، تعامل‌های حمایتی زوجین را تقویت می‌کند که این خود منجر به رضایتمندی و کیفیت روابط جنسی روابط زناشویی می‌شود.

رفتار اکتشافی و انعطاف‌پذیری، جسارت لازم را برای آزمونگری و تجربه‌آموزی در اختیار فرد ایمن قرار می‌دهد. مهارت‌های حل مسئله در افراد ایمن محصول کنش بهنجار اکتشاف‌گری است که مشکلات زناشویی را کاهش می‌دهد. ارضای مجاورت نیز از نیازهای فرد ایمن به حساب می‌آید و موجب می‌شود تا به کمک بازخوردهای مثبت و دو سویه حاصل از نزدیکی در روابط با دیگران، مهارت‌های ارتباطی فرد ایمن و روابط بین شخصی و متقابل وی با دیگران بهبود یابد و بهبود روابط جنسی زوجین را در پی داشته باشد.

دیگر خصیصه فرد ایمن، تمایل به بخشش و مهار هیجان‌های منفی است. هر اندازه تمایل به بخشش و سخت‌گیری نکردن نسبت به خطاها در ارتباط‌های زوجین بیشتر باشد، احتمال کیفیت روابط جنسی نیز افزایش می‌یابد. مهار هیجان‌های منفی نیز در ارتباط زوجین با افزایش رضایتمندی همراه است. همچنین اطلاعات موجود در ادبیات پژوهش بیانگر این مطلب است که سبک دلبستگی، کیفیت روابط جنسی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بدین صورت که افراد ایمن، برخلاف افراد نایمن، به تجربه مسائل جنسی در شرایط همراه

جنسی انجام گرفت. به منظور آزمایش فرضیه‌های مرتبط با این هدف، به صورت نمونه‌گیری نمونه‌گیری در دسترس ۱۵۰ نفر از دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد مرودشت انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. بر روی هر یک از دانشجویان پرسشنامه‌های پرسشنامه رضایت زناشویی اینریچ (۲۰۰۰)، سبک‌های دلبستگی هازن و شیور (AAQ)، کیفیت روابط جنسی سامانی (۲۰۱۱) اجرا شد. بعد از جمع‌آوری و استخراج داده‌ها، نمرات شرکت‌کنندگان با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و روش تحلیل مسیر و بوت استرپ ماکرو و پریچر و هیز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان داد، که رضایت زناشویی نقش واسطه‌ای معناداری در رابطه بین سبک‌های دلبستگی و کیفیت روابط جنسی دارد. در ادامه نتایج حاصل را به صورت مبسوط تر مورد بحث قرار می‌دهیم.

نتایج به دست آمده با نتایج حاصل از پژوهش‌های بیرانوند و همکاران (۱۳۹۷)، تیموری آسفیچی و همکاران (۱۳۹۱)، پرند خوزانی (۱۳۹۴)، هادیان فر و مومنی (۱۳۹۵)، آخوند زاده (۱۳۹۱)، مردانی حموله و حیدری (۱۳۸۹)، بخشایش، مرتضوی (۱۳۸۸)، هیمن و همکاران (۲۰۱۷)، دیللو و همکاران (۲۰۱۷)، مارکی و همکاران (۲۰۱۴)، کراسبی و همکاران (۲۰۱۴)، میشل و هانگ (۲۰۱۲) و پالی و همکاران (۲۰۰۵)، لوین و همکاران، (۲۰۰۶) همسو و هماهنگ می‌باشد.

مردانی حموله و حیدری (۱۳۸۹) نشان دادند که بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی رابطه معناداری وجود دارد. هادیان فر و مومنی (۱۳۹۵) نتیجه گرفتند که متغیرهای رضایت جنسی و رضایت از زناشویی در زنان تحصیل کرده شاغل با هم رابطه دارند. بیرانوند و همکاران (۱۳۹۷)، نشان دادند از میان سبک‌های دلبستگی بین دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی همبستگی مثبت وجود دارد. تیموری آسفیچی و همکاران (۱۳۹۱) به این نتیجه رسیدند، افرادی که سبک دلبستگی ایمن داشتند دارای رضایت زناشویی بالاتری نسبت به افرادی با سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی بودند. پرند خوزانی (۱۳۹۴) نشان داد که

کنند. پژوهش‌ها نیز نشان داده است که دلبستگی ایمن، باعث افزایش صمیمیت بین زوجها، افزایش رضایت آنها از یکدیگر و در نتیجه افزایش کیفیت روابط جنسی بین آنها می‌شود.

به طور کلی یافته‌های پژوهش حاضر، نشانگر اهمیت رضایت زناشویی و دلبستگی ایمن به عنوان دو بعد مهم کیفیت زندگی زناشویی و پایداری ازدواج در افزایش سلامت روان شناختی افراد متأهل در دوره‌های مختلف سنی است. در واقع رضایت زناشویی و دلبستگی ایمن فقط محدود به دوره خاصی از زندگی زناشویی زوجها نیست. زوجها در دوره‌های سنی جوانی در صورتی که رضایت زناشویی و جنسی بیشتری را تجربه کنند، سلامت روان شناختی بیشتری را نیز گزارش می‌کنند.

در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که کیفیت روابط جنسی در کمیت و کیفیت ارتباط زوجین از اهمیت زیادی برخوردار است و می‌تواند به احترام متقابل منتهی شود. به عبارتی زنان و شوهرانی که از کیفیت ارتباطی یا تفاهم خوبی برخوردار می‌باشند از وضعیت تندرستی بهتری بهره مند خواهند بود و بین آنها یک رابطه همدلی دوسویه ایجاد می‌شود که باعث افزایش کیفیت روابط جنسی و رضایت زناشویی در آنها می‌گردد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که امنیت خاطر زنان با سبک دلبستگی ایمن باعث از خودگذشتگی برای حصول توافق با همسرانشان می‌شود و بر رضایت و سازگاری زناشویی از یکسو و کیفیت روابط جنسی آنها از سوی دیگر تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر سبک دلبستگی ایمن با نقش واسطه‌ای احساسات، تنظیم هیجانات و انعطاف پذیری با کیفیت روابط جنسی در ارتباط بوده در حالی که سبک دلبستگی دوری گزین با احساس ترس و ناتوانی از هماهنگی با موقعیت‌ها رابطه داشته و نتیجه نامطلوب آن به طور معنی داری از کیفیت روابط جنسی فاصله می‌گیرد و همچنین سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا با سرکوب شکست‌ها و ارزیابی نادرست از موقعیت‌ها با کیفیت روابط جنسی رابطه معکوس و معنی داری پیدا می‌کند.

با توجه، تمایل بیشتری دارند و از تمام جنبه‌های رابطه جنسی شان لذت می‌برند. از آنجا که رابطه جنسی از مؤلفه‌های مهم و مؤثر بر کیفیت روابط جنسی زوجین است، پس انتظار می‌رود افراد ایمن از کیفیت روابط جنسی بالاتری نسبت به افراد ناایمن برخوردار باشند. در پرتو این مهارت هاست که مشکلات زناشویی در افراد ایمن کمتر مجال ظهور می‌یابد و باعث افزایش شادی، لذت و کیفیت روابط جنسی در آنان می‌شود.

در تبیین نقش واسطه‌ای رضایت زناشویی می‌توان گفت که بالا بودن میزان مسائل جنسی، ارتباط دو طرفه، عشق ورزیدن و فعالیت‌های تفریحی از جمله مسائلی است که باعث بالا بودن رضایت زناشویی در سال‌های نخست زندگی مشترک می‌شود. عوامل زیادی در رضایت زناشویی نقش دارند، میزان درک طرف مقابل، شخصیت طرفین، وضعیت اقتصادی، رضایت جنسی و عشق، بلوغ فکری طرفین و علاقه میان زوجین از مهم ترین عوامل تعیین کننده رضایت زناشویی هستند. لذا رضایت زناشویی از طریق درک متقابل و بلوغ عاطفی باعث افزایش کیفیت روابط جنسی بین زوجین می‌شود.

در تبیین می‌توان چنین استدلال کرد، زوجها جوانی از زندگی زناشویی رضایت دارند که بین آنها ارتباط بین فردی مثبت وجود دارد، اتحاد زیادی دارند، در جنبه‌های مختلف زندگی حامی همدیگر اند، در انجام بسیاری از فعالیت‌های خانوادگی و تفریحی با هم تفاهم دارند و سازگار اند، توانایی مدیریت سازندگی در اختلافات را دارند، با خانواده‌های اصلی خود نیز ارتباط متقابل و مثبت دارند و در جنبه‌های مختلف زندگی همچون مسایل مالی تفاهم دارند. در نتیجه، این زوجها که همسران خود را یک منبع حمایتی دلسوز و در دسترس در نظر می‌گیرند، احساس امنیت و اعتماد به نفس می‌کنند و میزان بیشتری از دلبستگی ایمن را گزارش می‌دهند (دوش و همکاران، ۲۰۰۸). همچنین، کیفیت بالای روابط جنسی به خصوص در اوایل زندگی زناشویی، چارچوبی را برای زوجین ایجاد می‌کند که در آن می‌توانند عشق، صمیمیت، لذت و محبت را به بهترین شکل ممکن تجربه

نیز از بین می‌برند؛ به عبارتی سبک دلبستگی ایمن از غنی‌ترین منابع درون فردی است که فرد را در برابر تنیدگی‌ها و آثار نامطلوب آن‌ها توانمند می‌سازد و فقدان آن فرد را در مقابله با شرایط بحران‌زا آسیب‌پذیر می‌کند. کولینس (۲۰۰۹) معتقد است که سبک‌های دلبستگی با ایجاد سوگیری در رمزگذاری، یادآوری و اثرگذاری بر فرایندهای توضیح دادن شرایط ناگوار، کیفیت روابط جنسی را تحت تأثیر قرار می‌دهد به گونه‌ای که سبک دلبستگی ایمن سوگیری مثبت داشته و کیفیت روابط جنسیرا بالا می‌آورد و سبک‌های نایمن، سوگیری منفی دارند و کیفیت روابط جنسی را کاهش می‌دهند.

هزان و شیور (۱۹۹۹) بر این باورند که اشخاص دارای سبک دلبستگی ایمن از آن دسته راهبردهای تنظیم هیجانی استفاده می‌کنند که استرس را به حداقل رسانده و هیجان‌های مثبت (مثل شادی و کیفیت روابط جنسی) را فعال می‌کند. برعکس، اشخاص دارای سبک‌های دلبستگی نایمن، اجتنابی و دوسوگرا از راهبردهایی تنظیم هیجانی استفاده می‌کنند که بر هیجان‌های منفی (مثل غم و درماندگی) تأکید دارند.

در تبیین نتایج باید گفت که افراد با سبک دلبستگی اجتنابی عمدتاً کناره‌گیر هستند و از دیگران دوری می‌گزینند و از برقراری رابطه صمیمی اجتناب می‌کنند. این افراد اعتماد کردن، صمیمیت و نزدیک بودن و وابسته شدن را خطرناک می‌دانند، زیرا انتظار دارند از سوی طرف مقابل طرد شوند و یا آسیبی به آن‌ها وارد گردد. افراد دارای این سبک دلبستگی با افراد مهم زندگی خود نیز بدون شور و اشتیاق و احساس صمیمیت و کیفیت روابط جنسی برخورد می‌کنند.

ترسی که این افراد دارند موجب می‌شود در روابط خود دچار اضطراب شوند. این نگرش که مبادا طرد شوم همواره در روابط آن‌ها سایه گسترده است. بنابراین دچار یک ابهام برای برقراری و عدم برقراری رابطه هستند که در صورت برقراری رابطه، این نگرش تأثیرش را گذاشته و با هر اتفاق ساده‌ای در رابطه آن نگرش تقویت می‌شود و به تبع آن عملکرد فرد نیز در رابطه اش نامطلوب می‌شود که همین امر باعث عدم کیفیت روابط جنسی در روابطش می‌شود.

پژوهشگرانی به نام‌های هازن و شیور برای درک اینکه سبک‌های دلبستگی متفاوت تا چه اندازه ممکن است بر روابط صمیمی و نزدیک بزرگسالان اثر بگذارند، یک "آزمون محبت" را تهیه کردند. هازن و شیور دریافتند افرادی که در دوران کودکی یک الگوی دوری‌گزین داشتند، قادر به برقراری روابط نزدیک در بزرگسالی نبودند، برایشان اعتماد کردن و روابط شاد ایجاد کردن با دیگران مشکل بود و اظهار داشتند که به ندرت، محبت و علاقه واقعی را پیدا می‌کنند. افراد مضطرب- دوسوگرا همچنین در برقراری روابط نزدیک دچار مشکل هستند، ولی آن‌ها بر خلاف دوری‌گزین‌ها نسبت به همسران رویایی خود استقلال ذهنی دارند و از این می‌ترسند که مبادا عشق شدید آن‌ها متقابل نباشد. افرادی که در کودکی در گروه وابسته ایمن قرار گرفته‌اند، به آسانی با دیگران صمیمی می‌شوند، روابط شاد برقرار می‌کنند، انتظار روابط نزدیک پایداری را دارند، و به دیگران به عنوان افرادی قابل اعتماد نگاه می‌کنند.

در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان استنباط کرد که افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند، احساس شادی، دوستی و اعتماد در روابط نزدیک خود می‌کنند، آن‌ها احترام به خویشتن بالایی دارند و چنین احساس می‌کنند که دیگران آن‌ها را دوست دارند و از آن‌ها مراقبت می‌کنند. دلبستگی ایمن، تمایل به قدردانی، مراقبت و فداکاری را نسبت به افرادی که در زندگی مهم هستند را بوجود می‌آورد. افراد با سبک دلبستگی ایمن به دلیل اعتماد، احساس نزدیکی و علاقه مندی به همسر خود، احساس مناسب و شادی دارند، زیرا آن‌ها نیز متقابلاً از دیگران انتظار دارند که آن‌ها نیز به این احساسات پاسخ دهند. لذا ارتباط صمیمی با همسر، همراه با اعتماد و علاقه مندی باعث افزایش کیفیت روابط جنسی می‌شود.

همچنین می‌توان در تبیین نتایج به دست آمده گفت سبک دلبستگی ایمن، منبعی ایمنی بخش برای مواجهه و مقابله با استرس است، در حالی که سبک‌های نایمن دلبستگی، چنین منبعی را فراهم نمی‌کنند و فرد را در برابر استرس‌ها تنها و درمانده رها می‌سازند و حتی راهبردهای مقابله ضعیف فرد را

شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به محرمانه بودن فرایند نمره‌گذاری پرسشنامه‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش و انصراف از تکمیل پرسشنامه‌ها مختار بودند.

سپاسگزاری

از همه زنان شاغل شرکت‌کننده در پژوهش که ما را در اجرای این پژوهش یاری کردند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

آخوند زاده، مجید. (۱۳۹۱). پیش‌بینی رضایت زناشویی از روی متغیرهای رضایت جنسی و رضایت از تن‌انگاره دانشجویان متأهل دانشگاه فردوسی مشهد. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه فردوسی مشهد. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.

بخشایش، علیرضا؛ مرتضوی، مهناز (۱۳۸۸) رابطه رضایت جنسی، سلامت عمومی و رضایت زناشویی در زوجین، روان‌شناسی کاربردی، دوره ۳، شماره ۴ (پیاپی ۱۲): ۷۳-۸۵

بشارت، محمدعلی (۱۳۸۰). بررسی رابطه سبک‌های دل‌بستگی با مشکلات زناشویی در زوجین ناباور. فصلنامه تازه‌های روان‌درمانی، ۱۹(۲)، صص ۴۵-۵۹.

بیرانوند، حدیث؛ عزیزی، امیر؛ دهقان منشادی، سیدمسعود. (۱۳۹۵). بررسی همبستگی سبک‌های دلبستگی و هوش معنوی با رضایت زناشویی در معلمان زن متأهل، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران (نامه دانشگاه)، فروردین ۱۳۹۵، دوره ۲۶، شماره ۱۳۵، صص ۱۵۲-۱۴۹.

پرنده خوزانی، زهرا (۱۳۹۴) بررسی رابطه رضایت جنسی با سلامت روان، کیفیت زندگی و رضایت زناشویی در زنان متأهل، پایان نامه کارشناسی ارشد بالینی، دانشگاه آزاد واحد نجف آباد

سبک‌های دلبستگی به عنوان محوری‌ترین مسئله در دوران کودکی مطرح می‌شود. برخورد مراقبت‌کننده با نوزاد می‌تواند نوع سبک دلبستگی فرد را مشخص کند که در دوران بزرگسالی به نحوی شالوده روابط و کیفیت روابط جنسی فرد را پی‌ریزی می‌کند، همانطور که اشاره شد سبک‌های دلبستگی ناایمن باعث بروز مشکلاتی در روابط می‌شوند، به نحوی که فرد توانایی مدیریت رابطه را ندارد و دچار تله‌هایی می‌شود که ناگزیر برایش مشکلات روانشناختی ایجاد می‌کند. و این مشکلات روانشناختی (افسردگی، استرس و اضطراب) باعث عدم کیفیت روابط جنسی در زوجین می‌شود.

پژوهش حاضر مانند هر پژوهش و تحقیق علمی دیگر در عمل با موانع و محدودیت‌هایی روبرو بوده است؛ دسته‌ای از این محدودیت‌ها جنبه درونی و برخی جنبه بیرونی مسئله را شامل می‌شود از جمله این محدودیت‌ها می‌توان محدودیت‌های مالی، اداری و اجرایی را نام برد.

با توجه به اینکه نتایج این پژوهش نقش سبک‌های دلبستگی را در ارتقای کیفیت روابط جنسی نشان داده است، پیشنهاد می‌شود مشاوران، روان‌شناسان و تمام کسانی که به نوعی درگیر مسائل سلامت روان هستند از نتایج این پژوهش در مشاوره‌های قبل و بعدازدواج استفاده کنند از آن جایی که روانشناسان معتقدند که دلبستگی به عنوان یکی از مهمترین ویژگی‌های شخصیتی زوجین محسوب می‌شود، تلاش کنیم که آنها را به سبک ایمنی سوق دهیم. چرا که دلبستگی توأم با امنیت بهداشت روانی و رضایت زناشویی و کیفیت روابط زوجین را نیز افزایش می‌دهد. در نهایت، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی متغیرهایی همانند درآمد، تحصیلات، سابقه اشتغال و نظایر آنها مورد بررسی قرار گیرد تا به روشن شدن هر چه بیشتر وضعیت عمومی و کیفیت روابط جنسی دانشجویان متأهل کمک کند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به

- Brenning K, Braet C. (2013). The Emotion Regulation Model of Attachment: An Emotion-specific Approach. *Personal Relationships* 2013; 20 (1): 107-123
- Briggs, E & Terry, C, B (2010). Coping style, affective responses and examination. *Personality and Individual Differences*, 39, 1135-1145.
- Campbell, A., Converse, P. E., & Rogers, W. L. (1976). *The quality of American life*. New York: Sage.
- Coolins, J. (2009). "Adult Attachment Working Models and Relationship Quality in Dating Couples", *Journal of Personality and Social Psychology*, 58.(۸)
- Corsini, R. (1953). "Understanding and similarity in marriage", *Journal Abnormal Social Psychology*, 52.(۳)
- Dempster, D. (2007). "Multidimensionality of patterns of attachment, sexual attitudes and unwanted sex", Ph.D. Dissertation, USA: University of Mississippi, College of Philosophy.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (2000). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Dillow Megan R., Goodboy Alan K., Bolkan S. (2017). Attachment and the Expression of Affection in Romantic Relationships: The Mediating Role of Romantic Love. *Communication Reports* 07/2014; 27(2). DOI:10.1080/08934215.2014.900096.
- Edward, J. N., & Booth, A. (2006) Sexuality, marriage, and well-being: The middle years. In A. S. Rossi (Ed.), *Sexuality across the life course* (pp. 233-259). Chicago: University of Chicago Press.
- Greef, A.P. (2000). Characteristics of families that function well. *J Fam Issu*, 21(8), 948- 963.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524.
- Korporaal M, Broese van Groenou MI, van Tilburg TG. Health problems and marital satisfaction among older couples. *J Aging Health*. 2212;20(3):1299-93.
- Laumann, E. O., Gagnon, G. H., Michael, R. T., & Michaels, S. (2008) The social organization of sexuality: Sexual practices in تیموری آسفیچی، علی، مسعود غلامعلی لواسانی، و علیرضا بخشایش (۱۳۹۱). پیش بینی رضایت زناشویی براساس سبک‌های دل بستگی و خودمتمایزسازی. فصلنامه خانواده پژوهی، ۸، ش ۳۲.
- خسروی، صدراله؛ نشاط دوست، حمیدطاهر؛ مولوی، حسین؛ کلانتری، مهرداد. (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش الگوی ارتباطی خانواده کثر تگرا بر رضایت از زندگی زوجین. مجله پزشکی هرمزگان، سال پانزدهم، شماره اول، ص ۴۸-۴۰.
- خمسه‌ای، احمد (۱۳۸۵). بررسی ارتباط میان رفتار جنسی و طرحواره‌های نقش جنسیتی در دو گروه از دانشجویان متأهل زن و مرد، فصلنامه خانواده پژوهی، شماره ۸: ۳۳۹-۳۲۷
- شاهی؛ آمنه، غفاری؛ عباس، قاسمی؛ خدیجه. (۱۳۹۱)، ارتباط بین سلامت ذهنی و رضایت زناشویی زوجین، مجله بهبود، ش ۱۵، صص: ۱۱۹-۱۲۶.
- عیدی خطیبی، رقیه (۱۳۸۳). مقایسه رضایت زناشویی در سبک‌های مختلف دل‌بستگی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز.
- عیسی نژاد، امید؛ احمدی، سیداحمد؛ و اعتمادی، عذرا. (۱۳۸۹). اثربخشی غنی سازی روابط بر بهبود کیفیت روابط زناشویی زوجین. مجله علوم رفتاری، دوره چهارم، شماره یکم، ۱۶۹.
- مردانی حموله، مرجان و حیدری، هایده (۱۳۸۹). ارتباط خوشبینی و سبک‌های دل‌بستگی با رضایت زناشویی در کارکنان بیمارستان. فصلنامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره هشتم، شماره اول، بهار ۱۳۸۹، صص ۵۲-۴۶.
- مظاهری، شبنم (۱۳۸۹). نقش دل بستگی بزرگسالان در کنش وری ازدواج. نشریه روانشناسی، ۴(۱۵)، صص ۷۸-۹۱.
- هادیان فر، شیوا و مومنی، خدامراد. (۱۳۹۵). رابطه رضایت جنسی و کیفیت زندگی بارضایت زناشویی در زنان تحصیلکرده شاغل، دومین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی، مشهد، دانشگاه تربت حیدریه.
- Birnbaum, G. E. (2007). Attachment orientations, sexual functioning, and relationship satisfaction in a community sample of women. *J Soc Pers Relat*.

- human sexuality an of sex research. *Annals of sex Research*, p27-55.
- Sroufe LA, Egeland B, Carson E, Collins A. (2005). *The Development of the Person: the Minnesota Study of Risk and Adaptation form Birth to Adulthood*. New York: Guilford press 2005.
- Tracy J. I., P.R. Shaver, A.W. Albino and M. L. Cooper (2003). "Attachment styles and adolescent sexuality", in: Florsheim P. (ed.), *Adolescent romance and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*, Mahwah, NJ: Lawrence.
- Westheimer, R.K., Lopater, S. (2018). *Human Sexuality. A Psychosocial Perspective*.
- Winch, Robert. (2000). *Selected Studies in Marriage and the Family*. New York: Hito Rinehart and Wiston. INC.
- Young M, Denny G, Young T, Luquis R. Sexual satisfaction among married women age 50 and older. *Psychol Rep*. 2000; 86(3 pt 2): 1107-22 .
- the United States. Chicago: University of Chicago Press.
- Levine, T.R., Aune, K.S., & Sun, P.H. (2006). Love Styles and Communication in Relationships: Partner Preferences, Initiation, and Intensification. *Communication Quarterly*, 54:4,465-486.
- Markey, C. N., Markey, P. M. & Tinsle, B. J. (2014). The relationship between sexual dysfunction with marital satisfaction and marital discord in couples. *Journal of Research in Personality*, 37, 405-419.
- Masters, W. H., Johnson, V. E., & Kolodny, R. C. (2008) *Human sexuality*. Boston: Longman.
- Michelle M. L and Hong B. (2017). Shared Pathogeneses of Posttrauma Pathologies: Attachment, Emotion Regulation, and Cognitions. Article first published online: 2 NOV 2012. DOI: 10.1002/jclp.21934.
- Nichols WC, Pace-Nichols MA, Becvar DS, Napier AY. (2000). *Handbook of family development and intervention*. NEW YORK: Wiley.
- Olson, D. H. (1991). Commentary: Three-dimensional (3-D) circumplex model and revised scoring of FACES III. *Family Process*, 30(1), 74-79.
- Pelege O. (2012). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life? *The American Journal of Family Therapy* 2012; 36: 388-401
- SF Yip, P., Zhang, H., Lam, T., Lam, K.F., Marielee, A., Chan, J., Fan, S. (2018). Sex knowledge, attitudes and high-risk sexual behaviors among unmarried youth in Hong Kong. *MBC Publik Health*, vol.13, no.2, p691
- Sigelman, C.K. (1999). *Life – span human development* Brooks Cole publishing Company. p. 267-296.
- Sigelman, C. K., & Rider, E. A. (2017). *Life-span human development* (ninth edition). Wadsworth Cengage Learning, USA.
- Sinha PS, Mukerjee N. (1991). Marital adjustment and space orientation *J soc psycho*. (132):5-9.
- Snell, W.E., Fisher, T.P & Walter, A.S. (1993). The multidimensional sexuality measure of psychological tendencies associated with